

ADVIES

GROTE PROJECTEN

AANVRAAG: Toonzaalstudio's

NR: BGR/2016/111

AANVRAGER: Stg. Muziekcentrum 's-Hertogenbosch

BIJEENKOMST ADVIESCOMMISSIE: 10 januari 2017

BEGROTING: € 515.900,-

DATUM ADVIES: 30 januari 2017

GEVRAAGDE BIJDRAGE: € 142.000,- (als gift)

1. ALGEMEEN

De Toonzaal wil in 's-Hertogenbosch twee goed geoutilleerde geluidsstudio's voor analoge elektronische muziek realiseren die voor iedereen toegankelijk zijn. In deze Toonzaal Studio's krijgt een bijzonder twintigste-eeuws instrumentarium een (toekomstbestendige) plek. De studio's worden onderdeel van de door de fusie van W2 Poppodium, Willem II Fabriek en Toonzaal ontstane organisatie.

Voor de pitch verschenen Henri Broeren (initiatiefnemer van het project en directeur), Armeno Alberts (coördinator project en muzikant/engineer) en Mitchel van Dinther (musicus/componist Jameszoo en studio engineer). Het gesprek tussen de commissie en de projecthouders ging onder andere over het erfgoed aspect van de Toonzaalstudio's, de muziekgenres met daaraan gekoppelde namen van professionals die men wil gaan werven en de toekomstbestendigheid van de studio's.

2. OPMERKINGEN BIJ CRITERIA

2.1 VERPLICHT

a. Het project is van hoge culturele kwaliteit, tot uitdrukking komend in oorspronkelijkheid, zeggingskracht en vakmanschap (score: goed)

De commissie ziet een productiegerichte en een conserverende, museale functie van de Toonzaal Studio's; er wordt niet alleen toekomstbestendig onderdak verleend aan bijzondere apparatuur en instrumentarium uit de jaren zestig en zeventig, die apparatuur wordt ook gebruikt. Het is bijzonder en in ieder geval voor Nederland uniek om op deze wijze authentieke apparatuur (erfgoed) te ontsluiten voor de hedendaagse muzieksector. Bij de museale functie denkt de adviescommissie hier niet in de eerste plaats aan tentoonstelling, maar aan behoud, onderzoek en educatie. Daarbij hoort overigens dat de collectie op systematische wijze wordt beschreven, iets wat er nu nog niet van is gekomen. De commissie acht deze collectie van belang voor de hedendaagse muziekpraktijk, waarin de unieke geluidskwaliteit van de oorspronkelijke analoge apparatuur wordt gewaardeerd ten opzichte van digitale 'namaak'.

De commissie vindt het van belang dat de Toonzaal Studio's een specifieke rol als productiehuis heeft: wat er tot stand komt, zal ten gehore worden gebracht op synth-meetings, November Music en het FAQ Festival voor elektronische muziek.

Hans Kulk en Armeno Alberts zijn verantwoordelijk voor de samenstelling en de bouw van de analoge studio en de commissie heeft vakinhoudelijk vertrouwen in hen. Ook initiatiefnemer Henri Broeren heeft een goede staat van dienst binnen de muzieksector. De commissie prijst verder het verbinden van iemand als Mitchel van Dinther (Jameszoo) aan dit plan. Zijn bijdrage kan het blikveld en dus het bereik van de studio's vergroten en verbreden door een bewezen netwerk binnen dance en popmuziek. Namen en genres die men in gedachten heeft voor de invulling van de artist-in-residence functie (Thomas Ankersmit, Aphex Twin, Andrea Taeggi, Markus Popp aka Oval) sluiten aan op dit brede beeld.

b. Het project versterkt het cultuursysteem van de provincie Noord-Brabant op duurzame wijze (score: voldoende onder voorwaarde)

De ambitie die de initiatiefnemer toont om de Toonzaal Studio's te positioneren als plek waar klassieke en

populaire muziek bij elkaar komen en elkaar beïnvloeden, vindt de commissie relevant omdat dat een betekenisvolle rol kan hebben in versterking van het Brabantse cultuursysteem.

Van het vermogen van dit team om zijn inhoudelijk vakmanschap en bevologenheid te operationaliseren in een duurzaam bedrijf, is de commissie op basis van de aanvraag en pitch nog niet helemaal overtuigd. De onderbouwing leunt op aannames waar nog geen duidelijke analyse of commitment van de genoemde stakeholders bij blijkt. In de niche waar de studio's hun positie moeten vinden en met de specifieke toevoeging die de verzameling daar kan bieden, zou hier meer houvast aantoonbaar moeten en kunnen zijn om de gevraagde investering te rechtvaardigen.

Voor duurzaamheid van de museale functie biedt de uitleg in de pitch dat de apparatuur door middel van een lease-koopconstructie uiteindelijk eigendom van de studio's wordt, perspectief.

c. Het project is ten minste van nationale betekenis (score: goed)

De commissie onderschrijft dat een studio die originele apparatuur en instrumenten uit de jaren 60 en 70 herbergt en zich op deze wijze -publiek- positioneert, uniek is voor Nederland. De actuele fusie van De Toonzaal met Poppodium W2 en Willem II Fabriek versterkt in de ogen van de commissie de regio-overstijgende inbedding van de studio's.

In de pitch brachten de initiatiefnemers op overtuigende wijze over het voetlicht dat er een goed internationaal netwerk ligt rondom technicus Kulk, coördinator Alberts en musicus Van Dinther om de Studio's ook buiten de provincie- en landsgrenzen op de kaart te kunnen zetten.

d. In het project is sprake van ondernemerschap (score: voldoende onder voorwaarde)

In het kader van ondernemerschap spreekt de commissie, voortgaand op de overweging onder criterium b 'duurzaamheid', zorg uit over de huidige onderbouwing van de businesscase en de operationalisering daarvan.

Mede door het ontbreken van een marktanalyse naast het benoemen van stakeholders, is de verwachting dat de studio's over 3 jaar zichzelf kunnen bedruipen nog niet van een gestructureerde aanpak voorzien.

De financiering weerspiegelt, met geringe bijdragen uit de markt (muziekindustrie, bedrijfsleven en sponsoring), niet sterk de verwachte marktbehoefte. De begroting toont vanaf 2020 een wellicht veilig minimum-scenario op de helft van budget 2019, maar de haalbaarheid van het wenselijke ambitie-scenario wordt niet onderbouwd met een overtuigende aanpak.

Er zou daarom een plan op operationeel niveau moeten komen, waarin stappen als het 'binnenhalen' van de popmuziek concreet en overtuigend uitgewerkt worden. Daarvan moet een marketingplan met ambities in onderbouwde kengetallen onderdeel uitmaken. Ook aandacht voor een goede balans tussen toegankelijkheid en verdienmodel is daarbij van belang.

e. Het project draagt bij aan de vrijetijdseconomie van de provincie Noord-Brabant (score: voldoende)

De mate waarin het project bijdraagt aan de vrijetijdseconomie van de provincie is bescheiden maar volgens de commissie voldoende. De bezoekers die de studio of een van de aan de studio's gelieerde festivals bezoeken (publiek, componisten, artists in residence) zullen in 's-Hertogenbosch verblijven en extra omzet in de sector genereren.

f. Het project is nieuw of geeft een nieuwe impuls aan een bestaand project of organisatie (score: goed)

De commissie vindt dat de fusie tussen De Toonzaal, W2 Poppodium en Willem II Fabriek de Toonzaalstudio's absoluut een nieuwe impuls geeft, en andersom. Door het samengaan van deze verschillende organisaties wordt het netwerk verbreed. Vooral voor de verbinding van een podium als De Toonzaal met een poppodium vindt de commissie de apparatuur van de studio's interessant; die zit op een snijvlak van beide werelden en kan daardoor aan boeiende kruisbestuivingen bijdragen.

g. Het project kan rekenen op draagvlak in de Brabantse samenleving (score: voldoende)

Door de samenwerkingsverbanden die er zijn met W2 Poppodium, Willem II Fabriek, Fontys Conservatorium en Rockacademie kunnen de Toonzaalstudio's een voorbeeldfunctie vervullen in het verkleinen van de afstand tussen pop en klassiek met toenemend draagvlak binnen Brabant als gevolg.

h. Het project draagt bij aan talentontwikkeling in de provincie Noord-Brabant (score: voldoende)

Het laagdrempelige karakter dat de Toonzaal Studio's nastreeft zorgt ervoor dat ontwikkeling van talent op verschillende manieren kan plaatsvinden. De Studio's kunnen een duidelijke functie hebben voor toptalent door

hun verbondenheid met eerder genoemde opleidingen Conservatorium en Rockacademie.

De commissie heeft daarnaast vertrouwen in mensen als Armeno Alberts en Mitchel van Dinther als het gaat om het overbrengen van specifieke mogelijkheden van de apparatuur en het functioneren van en werken in de Studio's.

2.2 FACULTATIEF (minimaal 2)

i. Het project ondersteunt de ontwikkeling van een culturele hotspot (score: voldoende)

Het gebied rondom de Willem II-fabriek, Verkadefabriek en de Heus is aan te merken als culturele hotspot. De fusie van de gebruikers van het Willem II Fabriek complex met de Toonzaal in de synagoge biedt uitzicht op een nieuwe bijdrage aan deze hotspot functie.

j. Het project is innovatief, doordat het zich binnen zijn discipline of sector onderscheidt in inhoud, uitvoering of cultureel ondernemerschap en specifiek daarmee het cultuursysteem versterkt (score: voldoende)

Het gegeven dat in Nederland nergens een studio met soortgelijke (vintage) studio apparatuur voor een breed publiek toegankelijk en beschikbaar is, maakt De Toonzaal Studio's onderscheidend. Muziekcentrum De Toonzaal beschikt over een goede geoutilleerde zaal met een mooie akoestiek voor kleinschalige concerten. Poppodium WII is erg geschikt voor producties die meer geluidsvolume vragen. De commissie onderschrijft dat, met de goede aanpak, de Studio's hierdoor kunnen uitgroeien tot een facilitair muziekcentrum waarbij het ontstaan van muziek en de uitvoering ervan hand in hand gaan. De verbindende functie van de Studio's (gecomponeerd elektronisch meets pop) is nog een aspect waarmee dit concept zich kan onderscheiden.

k. Het project ligt in het verlengde van het profiel van Brabant (score: voldoende)

De adviescommissie ziet de Toonzaal Studio's passen in de traditie die in Brabant al in de 50-er/60-er jaren rond het Natlab werd gevestigd met geluidskunstenars/componisten als Dick Raaijmakers en Edgar Varèse. Ook de beroemde Brabantse dj-cultuur kan een relevant kader voor de studio's bieden. In de plannen leest de commissie echter nog onvoldoende terug dat de projecthouder daadwerkelijk aanhaakt bij de dj scene. Ook mist de adviescommissie een duidelijke reflectie op de Natlab traditie en de positie die dw studio's daarop voortbouwend mogelijk kunnen innemen.

l. Bij het project is sprake van samenwerking met een of meer andere partijen, waarbij tenminste een partij behoort tot een domein buiten de culturele sector (score: voldoende)

De commissie ziet dat er in de eerste plaats door de fusie een sterk samenwerkingsverband tussen Willem II Fabriek, De Toonzaal en W2 Poppodium ontstaat waar Toonzaal Studio's ook onder valt. Fontys Conservatorium en Rockacademie zijn vaste partners die ook in de toekomst aan de Studio's verbonden zullen blijven.

m. Het project wordt uitgevoerd binnen of in samenwerking met de Brabantse topsectoren (score: onvoldoende)

Het argument van de projecthouder dat de Toonzaal Studio's aanhaken bij de Brabantse dj-scene door bij te dragen aan de ontwikkeling van klanktechnologie, is in de ogen van de commissie onvoldoende uitgewerkt om als basis te dienen voor een link met een relevante Brabantse topsector als High Tech Systems and Materials.

3. ADVIES

De commissie is van mening dat de Toonzaal Studio's levend erfgoed vertegenwoordigen en daarmee waardevol zijn voor de culturele infrastructuur in Brabant. Dat met het instrumentarium en de apparatuur daadwerkelijk ook gewerkt wordt in de actuele studiopraktijk maakt het bijzondere karakter van dit concept. De verbinding van erfgoed met de moderne muzieksector op deze wijze, vindt de commissie bijzonder.

De commissie ziet toegevoegde waarde in de persoon van iemand als Mitchel van Dinther. Het team van de Toonzaal Studio's krijgt hiermee een link naar moderne en meer pop/dance georiënteerde muzieksector en dit geeft de commissie vertrouwen dat dit project kan uitstijgen boven regulier netwerk van de initiatiefnemer en programmering van De Toonzaal.

Potenties die dit project met dit team in zich heeft zijn in het vraaggesprek duidelijker geworden maar de commissie is nog onvoldoende overtuigd van de kracht van de businesscase die onder het plan ligt. Met name het onderzoeken van de vraagkant van de markt en het vertalen daarvan in overtuigende kengetallen is voor de commissie een punt van zorg.

De commissie adviseert het Fondsbestuur daarom het gevraagde bedrag van € 142.000,- toe te kennen onder voorwaarden.

Als eerste adviseert ze het Fondsbestuur om de initiatiefnemer een businessplan te vragen:

- Projecthouder zou uiterlijk 1 april 2016 een operationeel plan van aanpak moeten kunnen presenteren, gebaseerd op overtuigende kengetallen en met zo nodig zicht op daarbij behorende versterking van de organisatie. Dit plan kan ter beoordeling worden voorgelegd aan (een afvaardiging van) de adviescommissie. Daarbij kan overwogen worden of het wenselijk is om eind 2017 een evaluatiemoment in te bouwen met het oog op daadwerkelijke financiering in 2018 en 2019.

De commissie adviseert het Fondsbestuur om met de projecthouder te bespreken of hiervoor externe expertise bij het project betrokken moet worden. De commissie adviseert het Fondsbestuur om in het kader van deze voorwaarde een bedrag te reserveren van max. € 10.000,- bovenop de door de aanvrager gevraagde bijdrage, onder de voorwaarde dat hij daar eerst zo'n aanvullend, door het fondsbestuur te accorderen plan voor maakt. In deze aanvraag is voor deze verhoging ruimte binnen het maximum van 30% bijdrage door het Fonds. Zo nodig kan de bevoorschotting in 2017 in twee fasen geschieden: eerst de middelen voor de businessplanontwikkeling en daarop aansluitend voor het project zelf onder voorwaarde van instemming met het businessplan.

- Projecthouder dient in navolging van het onder criterium b beschrevene, zorg te dragen voor het behoud en de bescherming van de collectie als belangrijk geheel. Er dienen passende maatregelen te worden genomen om dit te borgen. Dit begint met een goede en systematische catalogisering van de collectie en waarborg dat de betreffende apparatuur als totale collectie beschermd wordt tegen opsplitsing en eventuele aanspraken door schuldeisers van de projecthouder of zijn opvolger na de fusie, bijvoorbeeld door die onder te brengen in een aparte collectiestichting zoals in de museumsector gangbaar is.

4. SAMENSTELLING ADVIESCOMMISSIE

George Lawson (voorzitter)
Frens Frijns
Eduard van Regteren Altena
Marcel Kranendonk
Peter Brouwers
Charlotte van Rappard
Jasmijn van der Hamsvoord

secretaris: Geert Lenders

Disclaimer: bovenstaand advies is opgesteld ten behoeve van besluitvorming door het bestuur van Stichting Brabant C Fonds. Het advies op zichzelf is geen besluit tot verlening, noch geeft het aanspraak op een besluit tot verlening. Het besluit van het bestuur van Stichting Brabant C Fonds kan afwijken van het advies. Art. 8.3 van de statuten van de stichting bepaalt dat het bestuur een voornemen om met het besluit af te wijken van het advies, ter advisering dient voor te leggen aan de Raad van Toezicht van de stichting.